

ЛОСЮК Тарас Тарасович

Київський інститут Національної гвардії
України

ПРОТИДІЯ ТЕРОРИЗМУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У сучасних умовах, коли Україна перебуває у стані збройної агресії з боку російської федерації, питання забезпечення національної безпеки набуває особливої гостроти. Однією з найнебезпечніших загроз, яка супроводжує збройний конфлікт, є тероризм — цілеспрямована діяльність, що має на меті залякування населення, дестабілізацію ситуації в державі, послаблення морального духу суспільства та підрив обороноздатності.

Актуальність боротьби з тероризмом в умовах воєнного стану зумовлена збільшенням диверсій, інформаційно-психологічних атак, спроб підірвати внутрішній спокій країни з боку противника. Війна надає додаткові можливості для терористичних актів, зокрема через порушення зв'язку, тимчасову окупацію територій, переміщення великої кількості людей та обмеженість ресурсів безпеки. У таких обставинах ефективна протидія тероризму потребує злагодженої роботи силових відомств, оновлення правової бази, співпраці з громадянським суспільством та використання сучасних технологій.

Законодавча база України щодо протидії тероризму є досить розгалуженою та враховує як внутрішні, так і міжнародні правові норми. Основним нормативно-правовим актом у цій сфері є Закон України «Про боротьбу з тероризмом» від 20.03.2003 № 638-IV [1], який визначає правові та організаційні засади протидії терористичній діяльності, повноваження суб'єктів боротьби з тероризмом, а також гарантії прав і свобод громадян у цій сфері. У контексті воєнного стану особливого значення набуває Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 № 389-VIII [2], який надає державним органам розширені повноваження для забезпечення національної безпеки, у тому числі у боротьбі з терористичними загрозами. Крім того, Україна активно

співпрацює з міжнародними організаціями у сфері протидії тероризму, керуючись міжнародними конвенціями, зокрема Міжнародною конвенцією про боротьбу з фінансуванням тероризму та резолюціями Ради Безпеки ООН.

Важливу роль у реалізації державної політики протидії тероризму відіграють Служба безпеки України, яка визначена координатором у цій сфері, Міністерство внутрішніх справ, Національна гвардія, Збройні Сили України, Державна прикордонна служба та інші суб'єкти. Діяльність цих органів координується через Антитерористичний центр при СБУ. Також вагомим інструментом управління у сфері національної безпеки є Рада національної безпеки і оборони України, яка ухвалює стратегічні рішення з урахуванням загроз терористичного характеру.

Зі стрімким розгортанням різного роду подій, у тому числі геополітичних, злочин у вигляді терористичного акту катастрофічно активізувався, як у цілому в державі, так і в її окремих частинах [3, с. 95]. Війна послаблює контроль над територіями, що створює сприятливі умови для діяльності диверсійних та терористичних груп. У зонах поблизу лінії фронту та на тимчасово окупованих територіях виникає вакуум безпеки, який може бути використаний для атак та провокацій. Крім того, війна активізує пропаганду, яка часто застосовує психологічний тиск для дестабілізації громадської думки. Внутрішні ризики, такі як економічна криза і соціальне напруження, також можуть сприяти радикалізації деяких груп, що вдаються до терористичних дій під прикриттям ідеологічних гасел. Розповсюдження зброї в зоні бойових дій збільшує ризик використання її для терористичних актів.

У процесі протидії тероризму в умовах воєнного стану Україна стикається з низкою серйозних проблем та викликів. Однією з головних є недостатнє технічне забезпечення та обмежені ресурси силових структур, що ускладнює оперативне реагування на загрози. Існують також труднощі з координацією між різними державними органами, особливо в умовах надзвичайного навантаження та зміненої структури управління під час війни. Ще одним викликом є ризик порушення прав людини при проведенні антитерористичних операцій, що

потребує постійного контролю та дотримання правових норм. Крім того, терористичні загрози часто мають гібридний характер, поєднуючи фізичні атаки з інформаційними операціями, що вимагає нових підходів до виявлення та нейтралізації таких дій.

Перспективи посилення протидії тероризму в Україні передбачають вдосконалення міжвідомчої взаємодії, технічну модернізацію сил безпеки та впровадження сучасних цифрових технологій для виявлення загроз. Поряд із цим, актуальним залишається підвищення кваліфікації особового складу сил безпеки, з урахуванням специфіки гібридних форм тероризму. Крім того, перспективним є розвиток міжнародного співробітництва у сфері антитерористичної діяльності, що дозволяє інтегрувати досвід інших держав та ефективніше реагувати на транснаціональні виклики. Значну увагу також слід приділити формуванню культури безпеки серед населення, розширенню програм інформування та залучення громадськості до протидії терористичним загрозам на локальному рівні.

Отже, для ефективної протидії тероризму в умовах воєнного стану необхідно забезпечити належну координацію між різними державними органами, модернізацію технічних засобів та впровадження інноваційних підходів у розвідку і боротьбу з терористичними загрозами. Крім того, важливу роль відіграють міжнародна співпраця та просвітницька робота з населенням, спрямована на підвищення обізнаності та активну участь громадян у забезпеченні безпеки. Тільки комплексний підхід до вирішення цих питань дозволить ефективно знижувати ризики терористичних актів та зміцнювати обороноздатність держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20.03.2003 № 638-IV (з наступ. змін. та доповн.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text> (дата звернення 05.04.2025).

2. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII (з наступ. змін. та доповн.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19/ed20250208#Text>.

3. Данильченко Ю.Б. Кримінологічний аналіз рівня та динаміки терористичних актів в Україні. Право і безпека. 2017. № 4(67). С. 95–100.